

Aszód és Vidéke

Társadalmi, közgazdasági és irodalmi hetilap.

Előfizetési árak:

Éves ár . . . 2 kor. / **Ny. gyed. évre** . . . 3 kor.
Hál. évre . . . 6 . . . Egyes szám ára 30 fillér.
 Miretlen leveleket nem fogadunk el.
 Észlatok nem adnak vissza.

MEGJELENIK MINDEN VASRNAP.

Felolvasó szerkesztő: Nyíry Lajos

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Aszódon, Grosz. S. papírkerek desében.

Hirdetések:
 egyezség szerint utánysáron közöltenek. Nyit. sora
 30 fillér. Előfizetőinknek nagy árkedvezmény.

Ébredjünk — mire? Haladjunk — merre?

Irtó: Csőgő.

(II.) — Azt mondja Zola, a nagy regényíró Párizs népének, nagy testi és lelki nyomorot festvén hogy az erkölcsi elzülés legbiztosabb kerítője, — a pálinka.

Igy van ez nálunk, Aszódon is. Gyermekkorában esik áldozatul népünk — férfai, nője egyaránt, — ezen átkos italnak s nekünk, kiknek módunkban, van a város lakosságának üterét közvetlen működésében érezni figyelemmel kísérvén azt, napról napra módunkban van az is, hogy a rendes diagnózis megállapításánál abnormitásokat találjunk.

Fájdalom: Ilyen abnormitások nálunk már egyáltalán nem ritkák sőt kezdenek rendszeresen feltűnni.

Ilyen abnormis lényeknek veszem a kora fiatalágukban elsüllyedteket, kik erkölcstelen társaságokban a pálinka göze mellett elzülvén, testileg egyenlő áldozataivá lesznek s terjesztői a vér betegségeknek nyavajáknak.

Ezek a lányok azután nem ritkán, belejutnak a családba megrontják, beragályozzák azt is.

Vagy létezik-e cselédeleány nálunk, bármilyen zsenge korban is, aki szegődésnél bele nem alkudja a vasárnapi korcsmai mulatást, szeretőjének éjjeli látogatásait stb. — a bérbe. Teszik pedig ezt minden pironkodás, restelkedés nélkül, a legszemérmertlenebbül.

Terüszet s dolog a után, hogy az éjjeli csavargásoknak, mulatásoknak következményei szoktak lenni, melyek vagy a teljes sülyedés bűjtőjére, vagy egy nyavalyás család s egy még nyomorultabb családi élet megalapítására vezetnek.

Ez azonban természetesen követi ez-ménye a dolognak, mert a bűn magában hordja következményeit, — a Lüntetést is.

Van azonban még egy és pedig annál súlyosabb beszámítás alá eső következménye is e dolognak, mert büntetleneket sulyt. Az t. i. midőn, a cseléd beviszi a fertőző betegséget gazdája családjába és beragályozza azt.

Hány eset van ilyen manapság nálunk! Orvosaink legendákat mesélhelnék róla annyi fordul elő praxsukban.

Teljesen egészséges szülő, apró gyermeke egyszer csak undok vébetegséget kap. — Keresik az indító okot. Nem találják. — A praktikus házi orvos ilyenkor egyenesen a dajkára gondol, azt vizsgálja meg, és kiderül, hogy gyermekét bajtársa csókjától leheletétől kapta.

Mit tehet ilyen esetben a gazda? Az hogy elcsapja a kikapós cselédet, családja megrontóját, nem nagy elégtétel neki.

Büntető uton sem tudja megtorolni a sérelmet s végülre gyermeke egészségét az sem szerezné vissza, sem a betegség okozta költségeket meg nem térítené.

Ily bajokon tehát csak maga a társadalom segíthet, de csak egy módon: ha üldözi az erkölcstelenséget!

Igaz, hogy nehéz — különösen dolog-

időben, — cselédet kapni, de azért inkább nélkülözni kell azt, mint olyat fogadni, a ki már a szegődésnél bele alkudja a kapukucrot, meg kedves éjjeli látogatásait a bérbe.

Mind nek fölött pedig egy jól berendezett kórház felállása volna hivatva segíteni — e bajkól, hol a betegségtől ellopott, romlott vérű nép gyógyulást keresne és találjon. — Ezzel a közerkölc iségnek is szolgálunk egyben, mert a betegségből gyógyult egyének nagy perczenje övökodna a betegség imét leendő megkapásától, kerülne az arra szolgált alkalmat s így nem működhetne olyan korlátlanul, oly romboló erővel és hatalommal továbbra is — a pálinka.

(Folyt. köv.)

Fővárosi levél.

Budapest, 1903. szept. 24.

B zárták! Bilincseket raktak le! Mind nek meg kellene látni, hogy maradt, árván.

Ugy-e szomoró?

De azért ne higgyék, hogy a mi újdonsült France-cimű esetünkre ezolytan ezzi. Mert igaz ugyan az, hogy a mi közre-dészeünk fontos meg igazabb az; hogy a rendőrség minden tekintetben hivatalának magaslátára ohajt emelkedni (tehet róla hogy nem tud?!!) és végül legigazabb az, hogy pesti házaink mindegyikének van egy „mester”, a ki az éjjeli kapuzások bevezetésével végkimerülésig lévőn elfoglalva a házbiztonság őrzését a pálinkás bódék hőstenőrája — műnye’ven — a „vicire”, bizza. Nöde e felett nem aszót vizezni! Nam; ama oly gyorsan hírdíté lett nagyvállalkozónk a ki valószínűleg csak özetlen szíves ágló mulatta meg, hogy

TÁRCZA

A Helyi hajón

Irtó: Lucian.

Mikor a tavaszi nap-ugár első hevesebb esőjka zizegő bogár-rajokat mozgató a bársenyos fűszálak hűs árnyékában, a fővárosi ember belőjét valami időges nyugtalanság lép el. Képzetele titokzatos ábrák dokot urmel a — levegőről. Milyen szép dolog is, az a levegő! Már tudniillik az az igazi levegő, kűn a szabadság, hol a fecskek vidáman hasogatják, hol nincs epanesélva mindenféle ártalmas illatokkal, hol uszán kapható, mint a legenda szerint, Budán a vörös bor.

Hiába, csak a fővárosi ember tudja méltányolni a levegőt. lát még ha a tisztá levegőhöz: tormás virsli is ehet cs oleső sőt illat! Ez a boldogság ideálja. Hala neked, oh dícső természet, hogy ez az ideál nem tartozik az elérhetetlenek közé.

Ezekből könnyen kimagyarázható, hogy a kirándulási düh mert harapzott el oly rohamosan a fővárosi lakosság első százszázalék között.

A legfavorizáltabb kiránduló helyek egyike kétségtelenül Promontor, hova tavaszról kezdő kősz őszig ezrivel szállítják a kirándulókat a fűgőn közlekedő helyi gőzösök vasár- és ünnepnaponként.

Promontor nevéhez valami különös babonás, hit fűződik. Alkoholja iránt szent borzalmat érez a budapesti burzsoá. Emboremlékezet óta még nem volt rá eset, hogy valaki onnan jözan félrel tért volna vissza. Mértékadó polgári körök elfogása szerint ez egyenlő volna a becsületvesztés-

sel. Az ilyen emlert egyszerűen boycotálák minden úri s minden asztalt. r aságból.

Élőnkébb, mozgamasabb képet alig lehet képzelni, mint a minőt vasárnap estéken az a hajó fedélzete nyujt mely Promontorról szállítja vissza a kirándulókat. Képzöljük el 5—600 embert, férfit, nőt, gyereket egyenesen egy himbaló vízi járművön — becsipatt a lapotban. Enyelgés, nyevetés, kacagás, dalolás, karózkodás, sikolyítás, ciodás harmóniája, olvad össze. A levegő, ha nem is balzsamos, de fűszers, kis-ó talán nagyon is fűszeres. És a fűző es illatot bizony nem Árbaból imp ralták, de nem is emlékeztet se más szura, se pőzsmára.

Itt ez érdekes képet, néha vulkánikus megnyilatkozásuival, egy angol végignézné, a köv. tkezőket jegyezni naplójába.

„A Duna-folyam hullámverése az cezeánura emlékeztet. A rajta utazókön rëndzerint a tengeri betegség legkisebb ikusából tünetei mutatkoznak . . .”

Egy szép, esillag-ugaras vasárnapi estén magam is a hajó fedélzetén öbölgtem. Pálulva teszek vallomást: telje en józannul.

Uraim! Önök szívesek lesznek mentsegeimet meghallgatni. Valami hatórendű konyakgyarba voltam hivatalos. Az ott termelt három esillag ital oly impertinens iz volt, hogy én ataratón és jobb meggyőződéseim elhenére józán maradtam.

Uraim! csak az vessen rám követ, ki soha rossz konyakot nem ivott.

Velem szemben egy potrohos hasu kefekötő mester foglalt helyet. Szükséges-e mondanom, hogy he volt rugva, boldogabb arcot legszebb álmaimban sem látam. Földön túli kéjjel szellőztetett gyöngyözö homlokát tarka kendőjével. Mosolygott és csak ott. Mellette a komasszonya ült, felesége a másik oldalon trécselt az asszonyokkal.

A derék kefekötő boldogsága tökéletesnek, abszoltnak látszott. De mégsem; valami apró hibája mégis akadt e boldogának. C e bélyeg az egész . . . a komasszonyt szerette volna megcsókolni. De az ellenelt,
 — Ugyan ne bomoljon!
 — Csak egy puszit — riánakodott a pohos don Juan,

— Persze, onnyi nép előtt. Majd adna a komasszony. Maradjon vesztog . . .

E merév ellentállás megfőrté a kefekötő erojét, ismét nagyot csuklott és elszundított.

A komasszony övatosan felkelt s figyelmeztette a kefekötőre aszonzonyagot, hogy az ura esult. A hű hűs abba hagyta a trécselést s hűt alvó ura an lő, ki szabályos akkordokban horkolt. Egyszer azonban szűnt áll be a horkolásban, a kefekötő üdítő ámból, felébrd, s vezével ismét a zozászedés női derék felé nyult. Semmi ellentállás, a kez egyará vállalkozhat lesz . . . magához szeritje az szonyt . . . szeméi kéjesen lobognak . . . e y lirtelen mozdulat . . . czupp, e upp . . . két hatalmas szók esattan stb. De a jövő pillanatban észreveszi, hogy a saját feleségét csokolta meg, esüggedten leereszti karját, s olyan arcot vág, mintha egy sündisznót nyelt volna el.

No, ha ezt a házasságot is az égben kötötték. A hibásan adresztal csókoknál sokkal igazabb látvány volt az a d árnai jelenet, melyet néhány perc múlva a fedélzetten láttam. E’ödték a P. asztalcsüvetet. De nem ám ugy, mint az operában, zen a kisorolt és szupridi mesterfogásokkal s yosbitva, hanem e nye szögrel, drámai közvetlenséggel. Alattomos olasz tör helyett ferfiás ököl-szerep ll, nem csúskellek, h nem káromkodtak.

mily ördögi gyorsasággal lehet egy rablógyilkosságot végrehajtani — a legforgalmasabb utcán, a lakók szemelátára és sikerral, kérem! — Ő sokkal nyugodtabb mint mi, a felől, hogy észrevétel nélkül — elpályázhatsz. Végre ez is csak pálya!

Hát én nem ezt akartam előhozni. Szomorú siralom! Ős-Budavára zárt kapui előtt pengetém lantomon.

Jobb létre szenderült, szegény anyai kinlódás és sorcsapás után!

De épen itt volt az ideje is! Mer már nagyon közönséges. A látni való meg a közönség is.

A legutolsó este Rákóczy átlépte a magyar határt!!!! (a falragaszok szerint.)

Trombita harsog, dob pereg, a híres indulót alperantáló sváb gyermek bandával az élén jön sebesen a díszes menet... Elöl négy szál legény, hátul négy. Középen két tarka vászonba burkolt torzonborz alaktól körülvéve vágat kecsesen dölözeg lován II. Rákóczy Ferencz, a ki ime feltámadott az Urban.

A hatalmas vezér. áttekintve a sokaságon rajtam felejtő mosolygó tekintetét. Az első pillanat zavarából magamhoz térve épen hódolattal meghajolni készülök a fenséges személy előtt, a midőn hirtelen felismerem benne a szobacizcánk — na, hogy is mondjam!... — unokafivérét: tehát az én jelenleg legnagyobb ellenségem!

Szegény Rákóczy, ha tudta volna...

Miután ő kegyelme hétköznapi hivatalos utca-rend fenntartó, eltakarító a főváros szolgálatában és így állásánál fogva is kötelessége az utaknak sártól való tisztítása, felkértem, hogy tisztázza előttem is azt az utat, a melyen ily fényes posztóba jutott: Lopva pedig végig tapogattam tagjait, hogy onnan török földről, Budáig, a hosszú ut alatt, nem érte-e — valami baj.

— Ne bántsa azt a hajás micsodáját a fiatal ur, — mordult rám a lóról. Be van „spirituozva“ hogy fényes legyen!

— Hát máskor nem fénylik?

— Nem: Hiszen az igazgatóm ágya elején hever. Oda dobja a cipőjét, meg az éjjeli... papucsat.

— Jól van! Ne folytassa. És mondja hogy jutott ide?

— Hát úgy mint a többi. A director felfogdott, hogy akarok-e lovagolni. A korezmába szállított meg. Mondok, hogy igen. Akkor jöjjen el tíz órára. Mondok hogy igen. Maga Rákóczy lesz mondta, mondok, hogy igen, de csak tízenegyet mert más dolgom is... Node ne bőködjé fiatal ur, az oldalam. Hát Rákóczy lesz! mondja

Két ifju versengett egy nő szerelmé fölött. A nő a legeszebb szobaleányok egyike. volt kinek valaha szőnyegét porolni láttam, mérséren fittos orral s szikrákat zörög bogár szemekkel.

Az ifjak egyike kovács legény volt, hatalmasan duzzadó izmokkal s valóságos bikanyakkal. Ilyennek képelem szoborban a nyers fizikai erőt.

A másik ifju sápadt, vékony dongájú fodrászegéd volt, pacsulillatú frizurával és hogyesen kiálló Adam-csutáival.

A féltés dűne állította őket egymással szembe. Jó ideig szaggatott drámai felkiáltásokkal traktálják egymást.

— Te hivány barázdabillogető! — ordítá rekedten a kovács s akkorákat fujt mint egy czeihal.

— Csirkefogó! — viszonzá a fodrász kravatli tenorhangon.

— Ha megfoglak vacsorán éred Pilátust!

— Vigyázz, mert nem vacsorázol ma.

— Piéhdarababb lapitalak! Lepadóben visznek hazá!

— Dejzenek, ha én megborotvállak...

A sértések egyre hevesebben röpöködték, a katasztrófa szele élesen süvített.

— Ha még egyszer beszélni mersz Katiczával!

— Ebnek parancsolj!

Szabályos kör képződött körülöttük kíváncsiakból. Világosan láttam, hogy a tittelegesség kikerülhetetlen. Egész hidegen kombináltam. Ha a kovácslegény a fodrászra ráteszi kezét, egyszerűen péppé morzsolja. Ha totalizátor volnék, százat tennék a kovácsra egy ellen. Csak rá kell nézni.

Nem volt időm a kombinációt tovább fűzni, mert a jövő pillanatban a kovács toronk ragadta ellenfelet. No itt emberhalál lesz. Terringettét, el kell választani őket.

Nem volt rá idő, mert a másik pillanatban

ujra. Mondok hogy igen én is újra: Rákóczy-útötünk egyet, de csak tízenegyetik...

Tudja mit, maradjon. Majd elvégzem én a dolgát.

— Azt nem. Majd csak magam. Inkább lehet Rákóczy. Akarja?

Be se várta a feleletet — megrántotta a kantárt és cilliant.

Más se volt itt már látni nézni való Unakoztam. Bánatomban sisteregve kipárologtam a szabadba.

Künn sorjába vagy száz kocsi áll üresen.

— Egyfogatu tetszik?

— Konflis kérem...

— Kényelmes kocsival szolgálhatok...

— Tetszik utazni. Nem?!

Körülostromolnak a modern hajtások.

Dühösen rámondok az egyikre.

— Hát mennyért visz be?

— Egy frt-ért!

— Persze. Öthatosért.

— Majd ha mégegyszer utazik! Még egy osztálysorsjegyet is adok ráadásul.

Az ipsét a földal kívántam. Magam pedig be bujtam a földalutára.

— Hova tetszik? — kérdi a pénztáros.

— A Baross térre.

— Oda nem megy.

— Hanem?

— Csak a Gizella térre,

— Hát akkor mit kérdez?

Végig néz rajtam egy pillanatil.

Hja! Kegyet Ős-Budából jön! Most már értem, hogy rossz kedvű. — mondja azután. Csak tessék felszálni. Majd kiráz önből a kocsi minden rossz és jó kedvet.

Hát ebben igaza volt. Futottam is ki az utozára, mint egy üldözött vad. Az operánál találtam magam.

Rövid ideig tartó stratégiai, térszemle után, tekintettel befelegzett állapotomra betértem a „fővárosiba.“

Itt tényleg felvidultam, nagyszerű program, szép közönség és az a teliért, kérem, az a teliért...! Csupa szebbnél szebb virág szál, és mennyi meglegy! Valamennyi különlegesség! Az egyik szöke... ejnye no!... kék, a másik lila és így tovább. Végig fújtam mind egyiken.

Reggel volt, mire nyugalomra tértem.

Másnap premier volt a Vigszínházban. Herbelin papát adták. Ez egy papa a kinek ismeret len helyről származott kamasz fiához el megy az

a cingár fodrászegény, úgy vágta az árboczrudhoz hatalmas alkatu ellenfelet, hogy a hajó megrengött belé. Azonfelül pedig a kovácsnak egyik zápfoga kitört.

Ilyen meglepetésre a legidősebb bookmakerek sem emlékeznek.

És mit tett Katicza, a hatalmas versengés hősnője? Jóságos Istenem! Mit is tehetett egyebet? Rémült sikoltással a legyőzött lovag tehetetlen test-tömögére omlott, könnyekben uszva, mint Nióbe Gyöngéd, beözö az aratól a sebesült enyhülést érzett, mosolyogni kezdett s hálakönyves szemekkel tekintett megtőjére, ki szeliden megcsókolta sebhelyét (a kitört zápfogat), keszkenőjével egyre törölgetve az ajkából szívargó vért... Ah beszélnének akármit, a női szív magasztossággal van bérelve...

Pardon, rászédett olvasóm; nem így történt. Csak a költői igazság okáért irtam így meg. Fájdalom, az élet nem respektálja a költői igazságot.

A mint az öklharcznak vége lett, Katicza hetykén a fodrász karjába csimpaszkodott s ajkbigyesszve így szól:

— Gyere Muki, hagyjuk itt ezt a boros kancsót. És bizony ott hagyta. Mi is, mert az éles sütyi kiemelt a drámai hangulatból, tudatta, hogy a vámhához értünk.

Megfelelő számu passzív és aktív könyökdűfések között szerencsésen partra vergődtem

Mint hangyaboly, úgy hemzsegett a kikötő előtti tér a kirándulók sokaságától. E derék emberek most bizonyosan hazasielnek, ha ugyan a tántogást sietség lehet mondani. Önhön, a családí tűzhely enyhe ölen ezeken jelenik ki a nap izgalmas emócióit!

De bizony nem mennek hazra, hanem elszédnek s külvárosi kaválházakban, hol fojtó gőzpa-

— anyosa feleségül, kinek ismét hirtelen visszatér régen eltűnt első férje. Nos tehát, a papának a fia lesz a papának az apósa, a papa feleségének pseudo fia lesz az ő törvényes papája, az anyós vejenek a fia lesz a férje és a...

Kijelentem, hogy nem folytatom tovább, mert belebolondulok. A közönség is a rövidebb oldalról vette a dolgot; nevetett és kaczagott az egész este. Ha jól látom a pénztárnak sem lesz oka jó ideig sirni.

Pedig már készűl, forr nagyban az újabb ujdonság. Itt is, a Nemzeti színházban is.

Benne vagyunk lassnaskán a saisonban.

Lejárt a vadászat ideje is. Vilmoška se lövöldöz már lánczon elébe vezetett verebeket. Nem is az volt a szándéka hogy igazi vadra löjjön. Ha nem félnék hogy baraczkot kapok a fejemre, hát megsugnám, hogy mire?

Megmondjam?

Majd legközelebb.

Addig is fujok mindenkire.

Bolond szél.

A gödöllői takarékpénztár törlesztéses kölcsönei.

Nagy fontosságú és hatásában gazdasági életünkre kiszámíthatatlan horderejű lépésre határozta el magát a Gödöllői takarékpénztár rész, társ, midőn a 7 százalékos tőke törlesztéses kölcsönököt ügylet körébe felvette,

Természetes dolog, hogy miután e ténye a takarékpénztárnak hivatta van arra, hogy hitel viszonyainkat a gyors konverziók által hamarosan átalakítsa, a szomszédos és közvetlen érdekeltek még mindig a törvény által megengedett legmagasabb százalékkal dolgozó pénzintézetek s a különböző kezelési és intési díjakkal még e legmagasabb százalékok is áthágó hitelszövetkezetek között nagy visszatértsézt, kedvtelenséget s hogy úgy mondjuk félelmet okozott s ebből kifolyólag itt is, ott is olyan, — gyakran rossz hiszemű — világlátásba helyeztetett és elbírálása részesített hogy szükségességnek látjuk polgár társaink érdekében a való tényállást röviden a következőkben ismertetni.

A gödöllői takarékpénztár harminczötévi közismert nagyon szolid működése alatt olyan tartalékokra tett szert, hogy azok összege az alap-tőkét csaknem teljesen fedezi, évi betét összege pedig meghaladja az 1500,000 koronát. Ily módon képes arra, hogy nagy penzintézetektől eltérve azok visszeszámítolása nélkül, saját pénzével dolgozzon.

Természetes dolog, hogy ilyenképen a visszeszámítolási kamatok és költségek megtakarításán saját pénzt az intézet tetemesen olcsóbban forogathatja, mint ha e költségek és kamat vosztásra is számolnia kellene s így adhatja olcsó 10 és 15 éves törlesztéses kölcsöneit.

rában, czigánymuzsika mellett reggelig hörpentik a snapszót. Ah, milyen utálatos az a tivornya...

Mohó! hátrabb az agarakkal! Ne nagykepuskadjunk. Ezek mind derék munkás emberét, kik versételes homlokukal keresik konyterük t. Het napig szakadatlanul dolgoznak. Miért irigyelnék fölük azt a szelid polgári élvezetet, hogy a hegedő nap kiütésesek felebarátjuk zápfogat.

Üzenet.

Búmat, bánatomat
Rabízom a szélre,
Vigye messze... messze
A balaton szélre...

Búmat, bánatomat
Ott erressze szárnynak,
Hadd jusscn fülehez
Annak a kis lánynak...

Hadd jusscn el hozzá
Mért remeg az ajkam:
Ha nem szeret, há'ha
Szánakozik rajtam?!

Baka Elek.

